

KALASTUKSEN VALVONNAN TOTEUTUS INARILLA

**Inarin kalastusalueen isännöitsijä
Hannu Paananen**

Kalastusalueen vedet

- Inarin kalastusalue käsittää Inarin kunnan, jossa on noin 7000 asukasta. Alueen pinta-ala on 17231 km₂ , josta vettä on 2148 km₂ eli 12,5%. Vesipinta-alasta valtio omistaa n. 92 %. Näitä hallinnoi Metsähallitus lukuun ottamatta Inarijärven suurille selkävesille muodostettua noin 240 km₂ yleisvesialuetta, jota hallinnoi kalastusalue.
- Loput noin 8 % (172 km₂) vesialueesta jakaantuu erilaisten yhteisöjen ja yksityisten kesken. Kalastusalueeseen kuuluu 19 vesialuetta omistavaa yhteisöä.
- Vedet kuuluu viiteen Pohjoiseen Jäämereen laskevaan vesistöalueeseen: Paatsjoen, Näätämön, Tenojoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen (Munkelvan) vesistöalueet.
- Suurimmat järvet ovat Inarijärvi (1043 km₂), Muddusjärvi (48,7 km₂) ja Nitsijärvi (41,1) km₂.
- Yli 5 ha kokoisia järviä on kunnassa 2443 kpl. Pelkästään Paatsjoen vesistöalueella on 20120 yli viiden aarin kokoista järveä ja lampea.
-

Kalalajisto

- Ilmastosta, jääkauden jälkeisistä leviämiseleistä ja vesien karuudesta johtuen Inarin kalastusalueen vesissä tavataan vain 12 alkuperäistä kalalajia:
- Lohi; Inari- ja Skietsimäjoissa sekä Näätämöjoen vesistössä aina Iijärveen laskevaan Vaijokeen asti
- Taimen; koko alueella, useita eri muotoja
- Nieriä eli rautu; alkuperäisenä mm. Inari-, Ukon, Raha-, Muddus-, Nitsi- ja Pautujärvissä. Koillis-Inarissa ja Tuulispään alueella, istutettuna useissa järvissä.
- Siika; esiintyy koko alueella, useita eri muotoja, ammatti ja kotitarvekalastajien tärkein laji.
- Harjus; koko alueella sekä joissa että järvissä.
- Muikku; Luttojoen vesistön Katta- ja Hirvasjärvissä, istutettuna Ala-, Inari-, Ukon-, Raha- ja Nitsijärvissä.
- Hauki, ahven, made; koko alueella ylimpiä tunturijärviälukuunottamatta.
- Kolmipiikki, kymmenpiikki ja mutu; koko alueella.

Kalastusalueen kalastuksen valvonnan suunnittelu ja toteutus

- Kalastusalueen osalta lähtökohtana on kalastussäännön määräysten valvonta.
- Eri vesistön osiin on viety maastoon yhteensä 98 ko. vesialuetta koskevaan virallista taulua, jossa on kirjattu sen veden kalastuksen rajoitukset. Lisäksi kalasatamissa (4 kpl) on isot noin neliömetrin kokoiset värilliset taulut kertoen karttoineen koko kalastusalueen kalastuksen rajoituksista. Inarin kalastaviin perheisiin (kotitarvekalastajat, luontaiskalastajat) saavat pyydysmerkkien ohessa kalastussäätövihkosen omalla kielellään (suomen-, inarin-, pohjois-, tai koltansaamen kielellä. Kalastussäätövihkosta on myös kalastuslupien myyntipisteissä. Erittäin tärkeä on kalastussäännön näkyä kalastusalueen omilla www-sivuilla. Kävijöitä on noin 41000 .

jatkuu

- Yhteisen suunnitelupalaverin jälkeen, kalastusalue tekee oman valvontasuunnitelman, jossa ilmenee sen valvonnan toiminta-alueet päivän tarkkuudella, sekä mihin seikkoihin missäkin erityisesti tulee kiinnittää huomiota. Suunnitelmassa näkyvät myös yhteiset valvontapartiot MH:n erätarkastuksen kanssa. Idea on jakaa valvonnan voimavarat siten, että valvonta olisi mahdollisimman kattavaa koko toiminta-alueella eri valvontaviranomaisten toimesta.

Kalastuksen valvonnan ohjeistus

- Kalastusalue jatkokouluttaa valvojansa noin 1 tp vuodessa. Valvojien kanssa tehdään kirjallinen työsopimus, jossa sovitaan työehdoista, palkasta ja korvauksista sekä tietysti työn kestosta.
- Seuraavaksi käydään lävitse kirjallinen ohje. Kuinka valvojat menettelevät erilaisissa tilanteissa. Ohjeessa on kulloinkin esille olevassa tapauksessa esillä lain kohta, johon ohje perustuu. Ohje on kalastusalueen tahtotila, kuinka, kuinka sen määräysvallan alaisiin rikkomuksiin suhtaudutaan. Siinä on myös esillä kuinka KalL:n ja –asetuksen rikkomuksiin suhtaudutaan, sekä ohje jatkomenettelystä.

Menettely talteenotto tapauksissa

- Valvontaviranomaisella ja kalastuksen valvojalla on oikeus ottaa talteen kalastuksessa käytetty pyydys, kalastusväline ja saalis, jos:
- 1) kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrä, pyyntitapoja, alamittoja tai rauhoitusta koskevia säännöksiä rikotaan tai määräyksiä rikotaan;
- 2) kalastusta harjoitetaan ilman kalastusoikeutta tai kalastusoikeuden ilmeisesti ylittäen, tai
- 3) pyydystä ei ole merkitty 33§:ssä edellyttämällä tavalla.
- Tapaus on aina oltava selvä. Yhteys poliisiin, joko annettuun numeroon tai 112 kautta. Ivalon poliisi toimii laajalla alueella, on sovittu että poliisille voi lähettää tekstiviestin, jota katsovat heti, kun oma tehtävä sallii.
- Mikäli takavarikko paikalla on joku, johon takavarikosta voi kiinnittää punaisen takavarikkoilmoituksen, se jätetään. Jos itse henkilö, annetaan hänelle tapahtumailmoitus. Siitä selviää, että takavarikkotavarat ovat poliisin hallussa.
- Pyydykset kirjataan tarkasti ylös (määrä, laatu, korkeus, silmäkoko, pituus, pyydyksessä olleet kalat ja muut asiaan kuuluvat havainnot.)

Jatkuu

- Likaisia märkiä pyydyksiä ei toimiteta poliisille sellaisenaan. Ne pestään, kuivatetaan ja yksilöidään tapahtumalapulla jokaiseen pyydykseen ja viedään sen jälkeen poliisille. Tärkeää on, että poliisilla on tiedossa kuten aiemmin tuli esille ko. takavarikoitu tavaraerä, ilmoitus sisältää myös tiedon talteen otetusta saaliista. Poliisi määrää joko saaliin vapautettavaksi, säilytettäväksi tarkoituksenmukaisella tavalla tai jos säilyttäminen ei ole ilman kohtuutonta vaivaa mahdollista hävitettäväksi.

Kalastuksen valvojan toimivalta ja asema

- Kalastuksen valvoja on julkisen vallan käyttäjä joka valvoo:
  - - Kalastuslupia ja kalastusta koskevia lakeja, asetuksia ja muita sääntöjä
  - - Valvoja toimii toimeksiantajan (kalastusalueen) edustajana annettujen ohjeiden mukaan.
  - - Kalastaja on tehtävään asettajan asiakas – valvonnan lähtökohtainen asenne on siis oltava asiakaslähtöinen, palveleva ja neuvova. Se on näyttävä käytännön työssä.
  - -Kalastajia on kohdeltava tasapuolisesti. Toimivaltaa käytetään yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. ” Sormien lävitse” ei käsitellä mitään juttua, vaan jokaisesta valvontatapahtumasta tehdään sen edellyttämä päätös.

Näin valvojat näkyvät ja toimivat

- Inarin kalastusalueen kalastuksenvalvojilla (kirjoilla 5 valvojaa) on päällään neonkeltainen liivit, jossa lukee isolla kalastuksen valvonta, ja sama ruotsiksi.
- Päässä lakit, joissa lukee kalastuksen valvoja
- Veneessä sivuilla isot tunnukset ”Kalastuksen valvonta”
- Taskussa kalastuksen valvojan kortti, jossa valvojan nimi ja tiedot sekä valvojan asettajasta Inarin kalastusalue.
- Näyttömääräysvihkona toimii Kalatalouden keskusliiton lomake. Se on hyvin kelvannut poliisille ja näyttökappale tullut takaisin kalastusalueelle.

Jatkuu

- Valvojilla on vesillä aina paukkuliivit päällä, ja taloudellisena ja oikeudellisena turvana työnantajan vakuutukset.
- Veneessä (Terhi 410/ Yamaha 20 hv) omatekoinen pysäytyslätkä (punakeltainen) keskellä kalastuksen valvonta.
- Kaikki asiapaperit ovat läpinäkyvässä hermeettisessä kansiopussissa.
- Varavaloja riittävästi, pimeänäkökiikari, kaiku.
- Asiakaskontakteja avovesiaikana 150 – 270.
- Pyydysmerkinnöissä nyt ollut opastava linja tarkastuksissa. Oikea merkintä on parantunut ”räjähdysmäisesti”. Kalastusalue on tiedottanut kuvien kera asiasta paikallislehdessä ja jakanut oranssilapuilla tietoa vesillä.
- Kalastajat arvostavat, jos tarkastus sujuu jouhevasti kalastustilanne huomioiden.

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

- Virkamieslaissa on virasta ja tehtävästä riippuen tarkat säännökset virkaan ryhtymisvelvollisuudesta erinäisissä tapauksissa.
- Onko kalastusalueen kalastuksen valvojalla sellainen velvollisuus?